

J. J.

Najnowsza historia polskiej techniki i nauk technicznych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/3, 444-446

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tak więc w wielkanocnym numerze „Głosu Wybrzeża“ (z 17—19 IV 1965) obszerny artykuł *Komu wiatrak — komu...?* ogłosił T. Rafałowski. W barwnym reportażu omówił on stan zachowania kilku wiatraków, służących ongiś bądź do odwadniania Żuław, bądź do mielenia tu ziarna. Większość wiatraków znajduje się w stanie opłakanym (w tym również i przewieziony w okresie międzywojennym do Oliwy XVIII-wieczny obiekt muzealny), reportaż wskazuje jednak również przykład zaopiekowania się wiatrakiem i wykorzystania jego pomieszczeń przez drużynę harcerską. Autor słusznie widzi duże możliwości tkwiące w tego typu społecznym opiekunstwie nad żuławskimi wiatrakami.

Podobne wnioski wysuwa w „Trybunie Ludu“ (nr 156/1965, wydanie B, tj. mutacja prowincjonalna) W. Wasilewski w artykule *Mówią wieki, ale do kogo...?*, poświęconym zabytkom górnictwa i hutnictwa Zagłębia Staropolskiego. Podkreślając osiągnięcia Muzeum Techniki NOT, autor z uznaniem pisze o inicjatywach Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Hutnictwa oraz o zwiększającym się zainteresowaniu kieleckich władz terenowych (zainteresowania takiego — jak można sądzić z artykułu T. Rafałowskiego — nie dostaje w województwie gdańskim). Autor, wspominając o sympozjum historii hutnictwa Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki, wyraża nadzieję, że „sława Świętokrzyskiego Zagłębia rozniesie się i po Polsce. Wówczas młodzież a także i starsi zaczną się tu zjeżdżać, by poznawać dzieje narodowe nie tylko na polach bitew, lecz także w miejscach możliwą pracą [...] upamiętnionych“.

E. O.

NAJNOWSZA HISTORIA POLSKIEJ TECHNIKI I NAUK TECHNICZNYCH

Obchody dwudziestolecia Polski Ludowej stały się okazją opublikowania licznych artykułów omawiających rozwój naszej nauki i techniki w tym okresie. Artykuły te, pisane przeważnie przez działaczy politycznych i gospodarczych, przedstawicieli środowisk naukowych, technicznych i przemysłowych, dostarczają obszerny i interesujący materiał do badań historii najnowszej.

Kompletne zestawienie tych artykułów, z uwagi na ich liczbę, byłoby trudne. Wykaz poniższy do takiej kompletności nie pretenduje, stawia sobie natomiast za cel zorientowanie czytelnika w tematyce. Do wykazu włączone zostały również artykuły przedstawiające dorobek poszczególnych dziedzin przemysłu, z reguły bowiem znajdują się tam liczne informacje dotyczące postępu technicznego. Wykaz został usystematyzowany branżowo.

1. Ogólny rozwój nauki i techniki:

Prof. Janusz Groszkowski, *Rozwój nauki w XX-leciu Polski Ludowej* („Nowe Drogi“, nr 7/1964); prof. Ignacy Malecki, *Rola nauk technicznych i przyrodniczych w rozwoju gospodarki narodowej w XX-leciu PRL* („Nauka Polska“, nr 5—6/1964); artykuły na ten sam temat opublikował prof. Malecki w „Nowych Drogach“, nr 8/1964, oraz w „Przeglądzie Technicznym“, nry 28 i 29/1964; prof. Eugeniusz Olszewski, *Trudna próba nauk technicznych* („Tygodnik Demokratyczny“, nr 36/1964).

2. Budownictwo:

Mgr inż. Marian Olewiński, *Rozwój i osiągnięcia budownictwa w minionym XX-leciu*; mgr inż. Edward Świrkowski, *Podstawowe problemy rozwoju techniki budowlanej w XX-leciu*; mgr inż. Konstanty Haller, *Rozwój zaplecza naukowo-badawczego polskiego budownictwa*; Tadeusz Pientak, *Rozwój organizacyjny budownictwa*; mgr inż. Karol Rojek, *Mechanizacja — ważne ogniwo polskiego bu-*

downictwa; inż. Włodzimierz Pawlicki, 20 lat budownictwa mieszkaniowego Warszawy; Jerzy Ziętek, Budownictwo Śląska i Zagłębia; inż. Michał Jarząbkiewicz, Budownictwo Wyrzeża; Tadeusz Białek, Budownictwo w Wojsku Polskim. Wszystkie te artykuły ukazały się w specjalnym zeszycie „Przeglądu Budowlanego“ (nr 7—8/1964).

3. Górnictwo:

Mgr inż. Jan Mitrega, Budownictwo nowych kopalń w 20-leciu Polski Ludowej („Przegląd Górniczy“, nr 9/1964; artykuł ten ukazał się też w „Wiadomościach Górniczych“, nr 9/1964); tenże, Kierunki dalszego rozwoju górnictwa na tle doświadczeń 20-lecia („Przegląd Techniczny“, nr 48/1964); prof. Bolesław Krupiński, Górnictwo w XX-leciu Polski Ludowej („Przegląd Techniczny“, nr 48/1964), mgr inż. Marian Duczmal, Przemysł węglowy w XX-leciu Polski Ludowej („Przegląd Górniczy“, nr 9/1964); tenże, Rozwój mechanizacji robót górniczych w kopalniach węgla kamiennego w Polsce Ludowej („Wiadomości Górnicze“, nr 7—8/1964).

4. Gospodarka wodna:

Prof. Waclaw Balcerski, Budownictwo wodne w XX-leciu Polski Ludowej w świetle powiązania nauki z praktyką („Gospodarka Wodna“, nr 8/1964; w nrze 7/1964 tego miesięcznika ukazał się też artykuł redakcyjny Dwadzieścia lat w gospodarce wodnej).

5. Hutnictwo:

Prof. Aleksander Krupkowski, prof. Kiejstut Žemajtis, Nauka i technika metalurgiczna w XX-leciu oraz jej perspektywy na przyszłość („Hutnik“, nr 7—8/1964); mgr inż. Franciszek Kaim, Dorobek hutnictwa żelaza w ciągu 20-lecia PRL i tendencje jego dalszego rozwoju („Hutnik“, nr 7—8/1964); mgr inż. Ryszard Trzcionka, Hutnictwo żelaza w XX-leciu Polski Ludowej („Wiadomości Hutnicze“, nr 7—8/1964); mgr inż. Witold Sznuć, Dorobek inwestycyjny hutnictwa żelaza i stali w okresie 20-lecia Polski Ludowej („Hutnik“, nr 7—8/1964).

6. Energetyka:

Mgr inż. Waclaw Fiszer, Osiągnięcia energetyki polskiej w minionym XX-leciu i jej perspektywy rozwoju („Energetyka“, nr 7/1964).

7. Przemysł chemiczny:

Mgr Aleksander Filasiewicz, Jubileuszowe spojrzenie w przeszłość; mgr inż. Władysław Ejmocki, XX lat odbudowy i rozbudowy polskiego przemysłu chemicznego; mgr Marta Dyduchowa, mgr Witold Muchowski, Rozbudowa przemysłu chemicznego; mgr inż. Konstanty Laidler, Organizacja i rozmieszczenie produkcji — największe zakłady produkcji; dr Tadeusz Proba, Rozwój zaplecza i problematyki badawczej; Ryszard Kiersztejn, Biura projektów przemysłu chemicznego; mgr Roman Straub, mgr Marian Sołtysik, Kadry wykwalifikowane; mgr inż. Czesław Dacko, Gospodarka remontowa; mgr inż. Czesław Małycha, Rozwój energetyki; mgr inż. Zdzisław Lewandowski, Rozwój bazy surowcowej; mgr inż. Tadeusz Niewiadomski, Paweł Zbystrzan, Rozwój przemysłu węglopochodnych; mgr Tadeusz Kąpcia, mgr inż. Ludwik Kossowicz, Krajowe rafinerie nafty; dr Konrad Lemańczyk, mgr Ambroży Czech, Rozwój przemysłu nieorganicznego; mgr Feliksa Królik, inż. Jan Pojda, Rozwój produkcji nawozów sztucznych; mgr Henryk Konopacki, Przemysł organiczny; mgr inż. Henryk Olejniczak, O rozwoju przemysłu tworzyw sztucznych; mgr inż. Zdzisław Ładowski, Przemysł ciężkiej syntezy organicznej; mgr inż. Stanisław Wiśniakowski, Teofil Bobrownicki, Przemysł włókien sztucznych; mgr inż. Wiktor Jurczakowski, Przemysł gumowy; dr inż. Stanisław Mołński, Przemysł farb i lakierów; mgr Helena Rucińska, Rozwój przemysłu farmaceutycznego; inż. Jan Basiak, Gazy techniczne; mgr Aleksander Filasiewicz, Przemysł środków piorących. Artykuły te ukazały się w specjalnym, jubileuszowym

zeszycie „Chemika“ (nr 8—9/1964). Mgr inż. Andrzej Donimirski, *Pięć lat polskiego kauczuku* („Chemik“, nr 10/1964).

8. Przemysł drzewny:

Roman Gesing, *Dwudziestolecie zastoju i dwudziestolecie rozwoju*; Stanisław Rządowski, *Dwudziestolecie przemysłu drzewnego w Polsce Ludowej*. Oba artykuły opublikowano w nrze 7/1964 „Przemysłu Drzewnego“.

9. Przemysł maszynowy:

Mgr inż. Włodzimierz Kałkosz, *XX lat przemysłu obrabiarek i narzędzi w Polsce Ludowej* („Mechanik“, nr 7/1964); mgr inż. Marian Gwiazdecki, *Produkcja ciągników w Zakładach Mechanicznych „Ursus“ w okresie XX-lecia Polski Ludowej* („Technika Motoryzacyjna“, nr 12/1964); prof. Jan Kaczmarek, *Działalność Instytutu Obróbki Skrawaniem w XV roku istnienia*; prof. Janusz Tymbowski, *Przygotowanie inżynierów mechaników w okresie XX-lecia Polski Ludowej*; prof. Feliks Tychowski, *Piętnaście lat badań nad obróbką plastyczną* (ostatnie trzy artykuły ukazały się w nrze 7/1964 „Mechanika“); mgr inż. Władysław Machowiak, *Rozwój konstrukcji maszyn rolniczych w okresie XX-lecia Polski Ludowej*; inż. Stefan Kozera, *Zaplecze naukowo-techniczne*; mgr inż. Antoni Kołakowski, *Rozwój metod wytwarzania w okresie XX-lecia*; Czesław Jachimowicz, *Zagadnienie planowania produkcji sprzętu rolniczego oraz części wymiennych*; mgr Stanisław Siwiński, *Rozwój organizacji produkcji* (artykuły te znajdują się w nrze 7—8/1964 miesięcznika „Maszyny i Ciągniki Rolnicze“).

10. Przemysł okrętowy:

Dr Stefan Jędrychowski, *Przemysł okrętowy w XX-leciu Polski Ludowej* („Budownictwo Okrętowe“, nr 7/1964).

11. Przemysł naftowy:

Przemysł naftowy w okresie międzywojennym i XX-leciu Polski Ludowej (artykuł redakcyjny, „Wiadomości Naftowe“, nr 7—8/1964); Władysław Dubis, *Przemysł naftowy w XX-leciu Polski Ludowej* („Wiadomości Naftowe“, nr 9/1964).

12. Przemysł papierniczy:

Jan Grudziński, *Dwudziestolecie przemysłu papierniczego w Polsce Ludowej* („Przegląd Papierniczy“, nr 8/1964).

13. Przemysł spożywczy:

Gustaw Bortnowski, *Przemysł piwoworsko-słodowniczy w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*; Wojciech Klimaszewski, *Przemysł spirytusowy i drożdżowy w XX-leciu PRL*; Stanisław Bury, *20 lat polskiego winiarstwa* (artykuły te ukazały się w nrze 7/1964 „Przemysłu Fermentacyjnego“); mgr inż. Alfred Zodrow, *Przemysł cukrowniczy w Polsce Ludowej*; prof. Tadeusz Pietrzykowski, *Działalność i rozwój Instytutu Przemysłu Cukrowniczego w okresie dwudziestolecia 1944—1964*; dr Jan Dobrzycki, *Katedra Cukrownictwa Politechniki Łódzkiej w okresie dwudziestolecia 1944—1964* (artykuły te ukazały się w nrze 7/1964 miesięcznika „Gazeta Cukrownicza“).

14. Przemysł włókienniczy:

Wiesław Kłopotowski, *Drogi rozwoju polskiego włókiennictwa w 20-leciu PRL*; Wiesław Kłopotowski, *Struktura surowcowa przemysłu włókienniczego w ubiegłym 20-leciu*; Leon Malinowski, *20 lat w przedzalnictwie polskim*; Zbigniew Wawrzaszek, *Rozwój tkactwa w okresie 20-lecia*; Konstanty Stajniak, *Rozwój dziewiarstwa w okresie dwudziestolecia Polski Ludowej*; Danuta Żyżka, *Rozwój wykańczalnictwa w 20-leciu*; Henryk Górski, *Nowe techniki wytwarzania wyrobów włókienniczych rozwinięte w 20-leciu* (artykuły te zostały opublikowane w nrze 5—6/1964 miesięcznika „Technik Włókienniczy“).